

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม
พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยระยะเวลาในการดำเนินงานของกระบวนการยุติธรรม

เหตุผล

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๗ ประกอบมาตรา ๒๕๘ ง (๑) บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมซึ่งต้องให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถคาดการณ์และตรวจสอบได้ว่าหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด อันจะยังประโยชน์ให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

“ศาล” หมายความว่า ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ

“พนักงานอัยการ” หมายความว่า พนักงานอัยการตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ และอัยการทหารตามธรรมนูญศาลทหาร

“ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” หมายความว่า คู่ความ ผู้ต้องหา ผู้เสียหาย ทนายความ ผู้รับมอบอำนาจ หรือประชาชนผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องในชั้นตอนอย่างหนึ่งอย่างใดในการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรม

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถคาดการณ์ได้ว่า หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะพิจารณาเรื่องที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานเสร็จสิ้นเมื่อใด และสามารถตรวจสอบความคืบหน้าได้ผ่านช่องทางที่หลากหลาย แต่ทั้งนี้ จะใช้กรอบระยะเวลาดังกล่าวเพื่อให้เกิดผลกระทบต่อความเป็นอิสระในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมหรือการดำเนินการโดยสุจริตของบุคคลใดไม่ได้ ไม่ว่าทางใด

มาตรา ๕ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนดกรอบระยะเวลาแล้วเสร็จในการพิจารณาเรื่องในชั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินคดี เช่น การสอบสวน การไต่สวน การพิจารณาสั่งคดี การฟ้องคดี การพิจารณาพิพากษาคดี หรือการดำเนินการภายหลังมีคำพิพากษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและหน้าที่ของตนตามแต่ลักษณะ สภาพหรือประเภทคดี เท่าที่จะสามารถกระทำได้

กรอบระยะเวลาตามวรรคหนึ่งให้ประกาศและเผยแพร่ในรูปแบบที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก

มาตรา ๖ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมดำเนินงานตามอำนาจและหน้าที่ของตนให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาตามมาตรา ๕

ในกรณีที่ไมอาจดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้บันทึกเหตุแห่งความล่าช้าให้ปรากฏ และแจ้งให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงเหตุแห่งความล่าช้า ตลอดจนกรอบระยะเวลาที่คาดว่าจะดำเนินงานแล้วเสร็จ ซึ่งต้องเป็นระยะเวลาเร็วที่สุดที่สามารถดำเนินการได้ พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง

การแจ้งและการรายงานตามวรรคสองให้เป็นไปตามวิธีการที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมกำหนด ซึ่งต้องมีหลักฐานที่สามารถตรวจสอบได้

มาตรา ๗ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีระบบติดตาม ตรวจสอบหรือแจ้งความคืบหน้าของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ โดยจะต้องเป็นระบบที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถเข้าถึงข้อมูลได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

มาตรา ๘ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดให้มีผู้รับผิดชอบเป็นการเฉพาะเพื่อรับเรื่องร้องเรียนในกรณีที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับความเดือดร้อนอันเนื่องมาจากความล่าช้าในการดำเนินงานใน

กระบวนการยุติธรรม และให้ผู้รับผิดชอบดังกล่าวมีหน้าที่ตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินงาน และแจ้งผลการตรวจสอบ รวมทั้งเหตุแห่งความล่าช้าไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องเรียน พร้อมทั้งรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง

มาตรา ๙ ให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติระยะเวลาของการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมในแต่ละขั้นตอน วัดผลการดำเนินงานเทียบกับขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในกรอบระยะเวลาตามมาตรา ๕ พร้อมทั้งเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวให้ประชาชนทราบทุกปี

มาตรา ๑๐ ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตรวจสอบขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินงานในกระบวนการยุติธรรมตามที่ตนมีอำนาจและหน้าที่ รวมทั้งกรอบระยะเวลาตามมาตรา ๕ ว่า เป็นขั้นตอนและระยะเวลาที่เหมาะสมตามรัฐธรรมนูญ กฎหมายและหลักนิติธรรม ตลอดจนวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือไม่ ในกรณีที่เห็นว่าขั้นตอนและระยะเวลาดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ให้มีมาตรการเพื่อพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานหรือระบบการปฏิบัติราชการของหน่วยงานโดยเร็ว ซึ่งอย่างน้อยต้องดำเนินการทุกสามปี

มาตรา ๑๑ ให้นายกรัฐมนตรี ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และประธานกรรมการเลือกตั้ง รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของตน

ผู้รับสนองพระราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี